

поганецъ, 20. юлий 1869. години; даскалъ Ботю станалъ първиятъ основенъ камъкъ за изграждане новия градъ на мрътвитѣ, планътъ на който далъ тъкмо прѣди три дни. Отдъхнало селото. Отдъхнади си и поповетѣ. Устата на Калофера пакъ се разтворили:—санкимъ, господъ добръ се е отплатилъ на поганеца за скверността, която извършилъ надъ изгнилитѣ кости.

IV.

Строгъ билъ даскалъ Ботю и въ борбата си на литературното поле. Въ онова врѣме, изъ което се спира нашиятъ разказъ, както и въ всѣко друго врѣме, въ което има по една или двѣ подчинени класи, политическитѣ въпроси обхващатъ изцѣло науката и литературата. Сжществуването на една подчинена класа е достатъчно основание за недоволство и политически размирици. Тая класа, или тие класи — ако сж повече отъ една — доврѣме търпятъ притѣснението, сетнѣ захващатъ да осѣщатъ болѣжки отъ него и най-напоконъ стигатъ до убѣждението, че или съ просвѣщение, или съ революция, тѣхното политическо безправие трѣбва да се обърне въ нѣщо друго. Прѣзь 50-тѣ години, въ срѣдата на българския народъ си бѣше пробила пжтъ идеята, че по нишкитѣ на просвѣщението, е възможно възраждането на националното тѣло. Новата класа, която издигна знамето на просвѣщението за обща задача на дѣйцитѣ, олицетворяваше цѣлия народъ; за нея имаше потиснатъ народъ, не потиснати класи. Турскиятъ деспотизмъ се отличаваеше съ тая особенностъ, че всѣкога подъ неговото попечение формата на политическата репресия се чинѣше чужда за формитѣ, въ които се проявяваше класовата репресия. Но деспотизмътъ понѣкога е несправедливъ и къмъ своитѣ съюзници. Въ България тоя деспотизмъ уврѣждаше съ апатията си и съ своята подозрителностъ интереситѣ на всички нови съсловия — индустриалци, тър-